

Storkurs

Medlemsgruppe
Fagleg Administrativt
Støttesystem

«Kven og kva er FAS?»

Med over 6000 medlemmer er FAS den mest sammensatte medlemsgruppen i Utdanningsforbundet.

De ulike gruppene er spredt på forskjellige tariffområder, med KS, staten og Spekter som de mest sentrale.

Det faglige og administrative støttesystemet har gjennom ulike virksomheter og deres rolle i laget rundt, en viktig funksjon i arbeidet med å oppfylle retten til utdanning for alle.

Det faglige støttesystemet

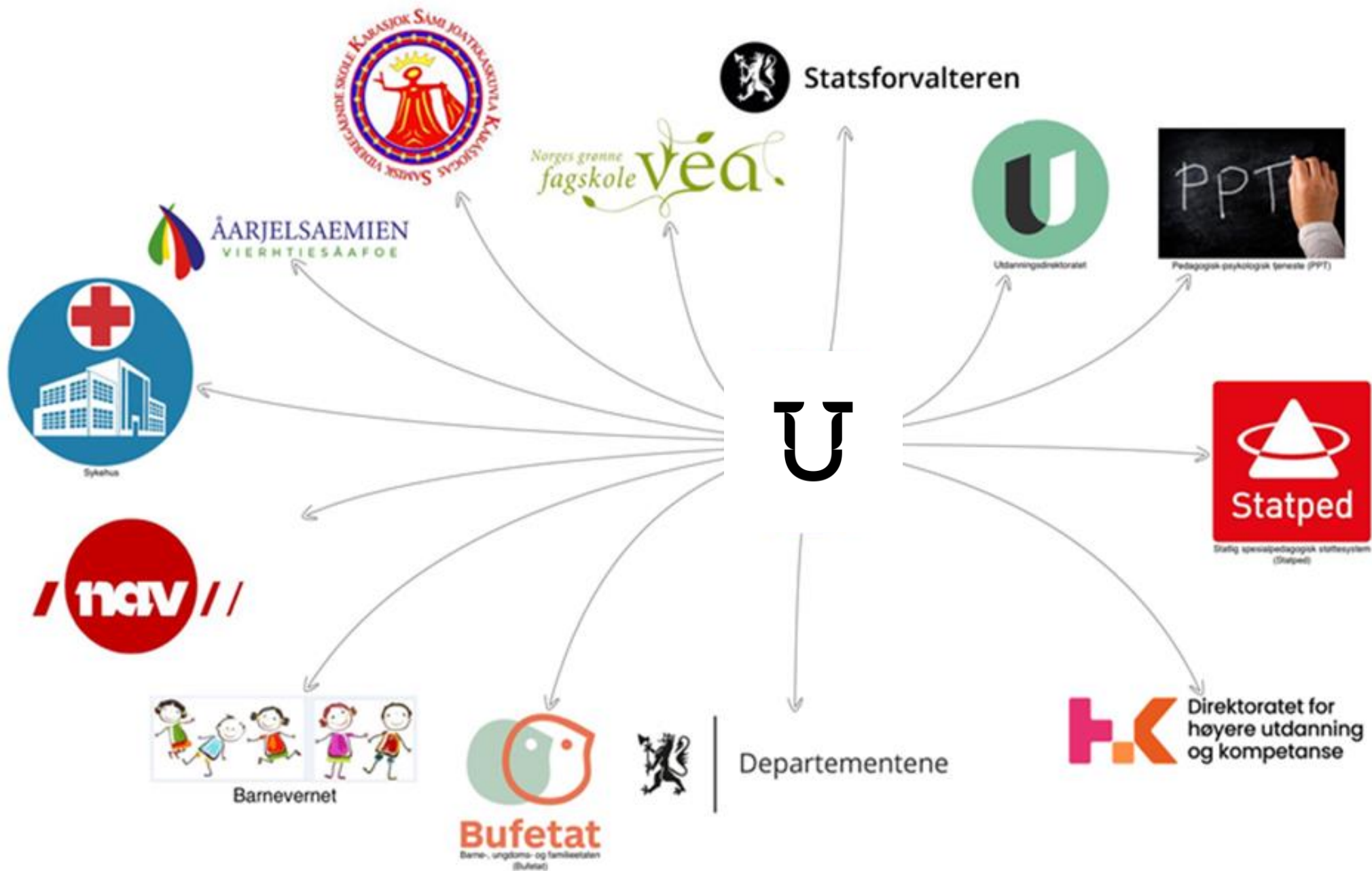
Ansatte i det faglige støttesystemet har en viktig rolle i laget rundt barnehagebarn, elever og voksne i utdanning, ved å bidra til å realisere samfunnsmandatet for utdanning.

Personer i det faglige støttesystemet har en spesialisert kompetanse som styrker den pedagogiske og spesialpedagogiske praksisen og oppfølgingen i barnehage og skole, eksempelvis gjennom sin stilling i PP-tjenesten, Statped, habiliteringstjenesten, BUP, Bufetat, NAV og oppfølgingstjenesten.

Det administrative støttesystemet

Det administrative støttesystemet består av personer på arbeidsplasser med beslutningsmyndighet og oppfølgingsansvar i saker som angår utdanningssektoren.

Personer i det administrative støttesystemet er tilknyttet virksomheter som påvirker nasjonalt utviklingsarbeid, politiske prioriteringer og administrative føringer i utdanningssektoren, eksempelvis gjennom Kunnskapsdepartementet, Statsforvalteren, Utdanningsdirektoratet og kommunale- og fylkeskommunale skolekontor og -etater.

Utfordringar

- Samansatt gruppe
- Ivaretagelse
- Namnet?

Faglig og administrativt støttesystem

Ny oppdatert nettside

Forslag namneendring 2027

Fellesskulen

Barnehagen

Inkludering

OSV

Det faglige og administrative støttesystemet har gjennom ulike virksomheter og deres rolle i laget rundt, en viktig funksjon i arbeidet med å oppfylle retten til utdanning for alle.

Kjapp historikk

1990: Staten drev 40 spesialskoler, rundt 30 av disse var grunnskoler. På samme tid var det om lag 50 alternative skoler i Norge.

1992: GSI registrerte 143 spesialskoler i Norge, de fleste var kommunale og fylkeskommunale.

1992: De statlige spesialskolene ble nedlagt. Flere av spesialskolene ble omorganisert til regionale kompetansesentre som skulle bistå lokalskolene i arbeidet med integrering av vanskeligstilte elever. Andre ble nedlagt eller overført til kommuner og fylkeskommuner.

Spesialskular

2011: Stortingsmeldingen «Læring og fellesskap» viser at mens antall elever i egne spesialskoler ligger stabilt, har omfanget av spesialgrupper/spesialklasser økt de siste årene. Det finnes lite forskning om innholdet i disse tilbudene.

Utdanningsnytt

15.12.24

<https://www.utdanningsnytt.no/barneskole-elever-gsi/stadig-flere-barneskoleelever-gar-pa-spesialskole/425996>

I år er det 5042 elever i grunnskolen som er plassert i det skolene kaller "faste avdelinger for tilrettelagt opplæring.»

Antall elever som er utenfor den ordinære klassen og skolen øker hvert eneste år, og størst er økningen blant de yngste elevene.

For ti år siden var det 1928 barneskoleelever i spesialskoler eller spesialavdelinger, og i år er det 2697. Det er en økning på 40 prosent.

Det er mer enn dobbelt så mange gutter som jenter utenfor den ordinære skolen. I år er det 3415 gutter, og 1627 jenter i spesialavdelinger og spesialskoler.

Norge la ned spesialskolene. Var det så lurt?

Nå er nesten dobbelt så mange elever utenfor den vanlige undervisningen.

A | Kommentar

Therese Sollien
Kommentator i Aftenposten

«**T**eam Pølsa» og «A-laget» begeistrer TV-publikummet for tiden. Der kan folk se noe de fleste vet, men ikke så ofte får se i hverdagen. Nemlig at mennesker med funksjonsvariasjoner kan være minst like herlige, kreative, begavede og interessante som andre folk. Og at mennesker som for eksempel har en autismspekterforstyrrelse eller Downs syndrom, kan mestre mange forskjellige ting.

Det er vanskelig å tenke seg noen som er prinsipielt imot bedre inkludering på arbeidsplasser og på skolen. I arbeidslivet

for å ansette flere med funksjonsvariasjoner eller hull i CV-en under Erna Solbergs (H) regjering. Men dugnaden ble få år senere avlyst av Jonas Gahr Støres (Ap) regjering.

På skolen har man derimot gjennom mange år gjort en mye større innsats.

Ble nedlagt. Nylig tok jeg med datteren min på mimretur til lekeplassen bak min gamle barneskole. Jeg kikket opp på skoletaket, som jeg husket som langt høyere enn det var i virkeligheten. Et minne kom strømmende på: Da jeg gikk der, klatret en elev en dag opp på skoletaket og gjorde

Dette ble punktet for elevens utagerende deltagelse i fellesskolen. Eleven fikk i stedet begynne på spesialskole, i likhet med mange andre som ikke helt fant sin plass i et vanlig klasserom.

Spesialskolene forsvant kort tid etter, i 1992. Enten ble de nedlagt, eller så ble de gjort om til et såkalt spesialpedagogisk kompetansesenter. Målet var at så mange som mulig skulle integreres inn i vanlige klasser. Også barn med emosjonelle utfordringer og adferdsvansker skulle inn i det samme klasserommet som alle andre.

Langt flere i dag. Da jeg satte meg ned ved tastaturet for å skrive denne artikkelen, var tanken at det skulle være en glad-historie om mangfold og vellykket inkludering. På skoler over hele landet brukes nemlig tegn-til-tale av enkelte elever i helt vanlige klasser. Elever med autismspekterforstyrrelser og barn som har Downs syndrom, går i klasse sammen med barn som ikke har noen slike utfordringer.

Barna har fått en helt annen og normalisert holdning til annerledeshet enn i spesialskolens tid, og det er utvilsomt en god utvikling. De ser og skjønner at noen barn er slik, andre er sånn, og det er helt ok. Det er «Team Pølsa» i praksis. Når fremtidens ansatte, mellomledere og toppledere har vokst opp slik, gjør det antagelig mer for inkludering i arbeidslivet enn all verdens IA-avtaler og dugnader. Og for barna som i gamle dager ville ha gått på spesialskole, men som i dag trives i vanlige klasser, er det også selvsagt veldig bra.

Så gjorde jeg uheldigvis litt research. Research kan virkelig ødelegge en god story.

For sannheten viser seg å være at antall elever som tas ut av klassen, er langt høyere i dag enn det var da spesialskolene ble lagt ned i 1992. Den gang var det under 3000 elever på spesialskole. Nå er tallet nesten 5000 elever utenfor ordinær undervisning, ifølge Utdanningsnytt.

Fagmiljøer som ble borte. Når så mange

på spesialavdelinger eller på de få spesialskolene som fremdeles eksisterer, kan man spørre seg hvor lurt det var å gå bort fra spesialskolene i utgangspunktet. En spesialskole kan ha et dedikert fagmiljø med spesialpedagoger og andre ansatte som ønsker å jobbe med barn med funksjonsvariasjoner. Når man sprer ressursene tynt ut over vanlige skoler, går slike fagmiljøer tapt.

Elevene selv, da? Får alle det bedre i vanlig skole?

Møyfrid Oftedal Veia, lektor og veileder ved Lenden skole og ressurscenter i Stavanger, har forsket på det. Sammen med Ellen Ramvi, professor ved det helsevitenskapelige fakultetet ved Universitet i Stavanger, har hun intervjuet ungdommer som har gått på spesialskole. Funnene ble oppsummert i tidsskriftet Spesialpedagogikk.

Ble sett og møtt. Ungdommene fortalte at de ikke opplevde å bli forstått eller sett av lærerne i vanlig skole. Det var ikke lærerens skyld. Men læreren hadde for mange oppgaver og for lite tid og kompetanse. Svært mange av elevene hadde høyt skolefravær, ofte på grunn av mobbing.

Fortellingene står i sterk kontrast til det de forteller om spesialskolen. Alle elevene som ble intervjuet, sa at de ble møtt og sett. Det ble færre folk å forholde seg til og færre elever i gruppen. Noen fikk karakterer for første gang i sitt liv og uttrykte glede over det. Alle opplevde overgangen til videregående skole som vanskelig. Kun de to som fikk et spesielt tilrettelagt tilbud, trivdes.

Det er et godt mål å få med alle i den vanlige skolen. Men det er å dekke over virkeligheten å si at spesialskolene er lagt ned når de i praksis er hakket opp og dyttet inn i andre lukkede rom.

En nær dobling av elever utenfor ordinær undervisning siden spesialskolens tid er en fallitterklæring for målet om å tilby en skole som passer for alle.

Lærerrommet: Flere elever er i spesialskoler og - klasser, hvorfor?

Podcast

Svikter skolen på inkludering når det faglige trykket øker?

Eller er alternative opplæringsarenaer en hjelp for elever som det ikke funker for i en vanlig klasse, av ulike årsaker?

Kva tenker me?

Ja/Nei diskusjon?

Kva bør me
diskutere?

Utval fellesskulen

<https://fellesskoleutvalget.no/>

[vedlegg-1-til-kongelig-resolusjon-om-oppnevning-av-et-utvalg-som-skal-utrede-fellesskolens-rolle-i-framtidens-samfunn-l2442825.pdf](#)

Utvalget skal blant annet vurdere:

- hvilke trekk ved samfunnsutviklingen som utfordrer skolen i årene som kommer?
- hvordan bør skolen utvikles for å håndtere krav og forventninger?
- hva trenger barn og unge å lære for å kunne leve gode liv i framtidens samfunn?
- hva er det skolens oppgave å ta ansvar for?

- Hvilken rolle og funksjon bør skolen som institusjon ha i et 20-årsperspektiv, både for elevene og i et samfunnsperspektiv?
- Hvilke sentrale trekk ved samfunnsutviklingen vil kunne utfordre skolen i årene som kommer, og på hvilke måter?
- Hvordan bør skolen utvikles for å bidra til å håndtere nye utfordringer, krav og forventninger i samfunnet?
- Hvordan kan skolen i framtiden gi alle elevene likeverdige muligheter, uavhengig av kjønn og bakgrunn?
- Hva trenger barn og unge å lære for å kunne leve gode liv i framtidens samfunn, og hva er det skolens oppgave å ta ansvar for?

- I lys av punktene over, hvilke endringer på overordnet nivå må gjøres av innhold, omfang og organisering i skolen for at den skal ruste elevene til å møte framtidens utfordringer?
- Hvordan kan skolen opprettholde god kvalitet og det brede samfunnsoppdraget i alle deler av landet i en framtidssituasjon med press på offentlige ressurser, knapphet på arbeidskraft og demografiske endringer?
- Er omfanget av grunnopplæringen og lengden på utdanningsløpet hensiktsmessig, eller kan både menneskelig og økonomiske ressurser brukes bedre?

Trivselskommissionen

<https://www.trivselskommissionen.dk/-/media/filer/trivselskommissionen/250224-trivselskommissionens-afrapportering.pdf>

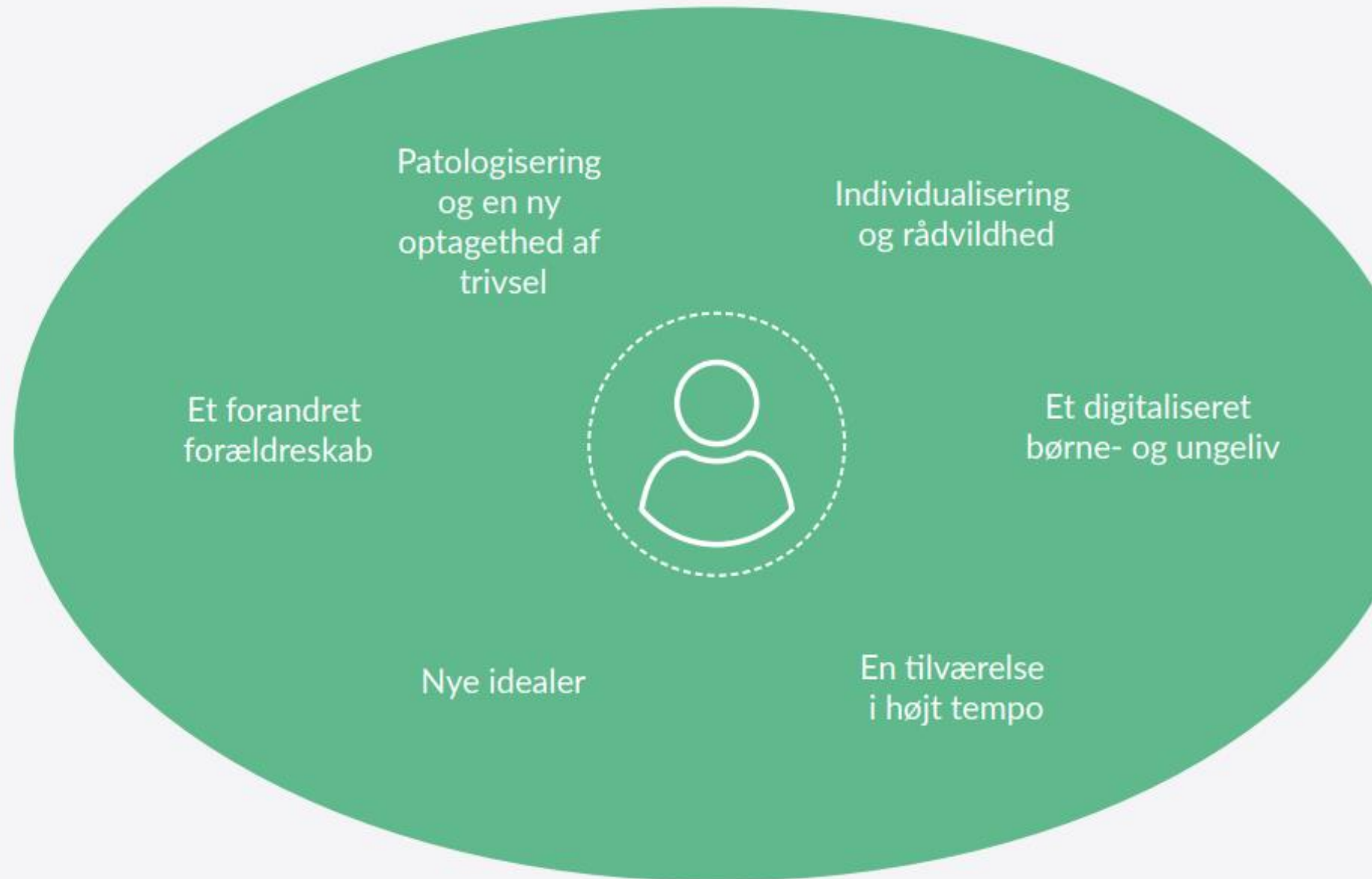
Trivselskommissionen

Boks 1.1. Temaer for Trivselskommissionens arbejde

- **Fællesskaber og relationer:** Kommissionen skal se på, hvordan der kan skabes grundlag for nære relationer og positive fællesskaber i alle børn og unges hverdag, hvor de kan blive set og få støtte, hvis de har det svært.
- **Tidlig indsats og forebyggelse:** Kommissionen skal se på, hvordan børn og unges trivsel kan styrkes gennem strukturelle, tværfaglige indsatser.
- **Livsmod og robusthed:** Kommissionen skal se på, hvordan der kan skabes forudsætningerne for, at alle børn og unge kan udvikle en robusthed og en tro på egen formåen.
- **Det gode digitale liv:** Kommissionen skal se på, hvordan børn og unges digitale liv og tilstedeværelse på digitale platforme og sociale medier kan have betydning for deres trivsel, og hvordan børn og unges digitale dannelse, sikkerhed og tryghed kan styrkes.

Kilde: Kommissorium for Trivselskommissionen (bilag 1).

Figur 5.1. Samfundstendenser med betydning for trivselsudfordringerne blandt børn og unge

Signal om kva som kjem?

Refleksjonar/innspel

Fellesskuleutvalet

Kompetanse, rekruttering og bemanning

- Rett kompetanse?
- Søkarar?
- Bemanning/Kapasitet?
- Erfaringar/utfordringar/løysingar?

Vegleiiing PPT

SFS 2208 Avtale for
pedagogisk-psykologisk
rådgivningstjeneste (PPT)

SFS 2208 opphører fra
1.1.2025 – KS